کامیرا چۆن کار دەکات

فارس سەعدی

گشت کامیرایەک تەنانەت ئەوانەی زۆر ئاڵۆز و پێشکەوتووشن بەهەمان شێواز کار دەکەن. گشتیان لە شێوەی سندووقێکی داخراوی ناو تاریکن، بواری برێکی دیاریکراوی ڕووناکی دەدەن بچێتە ژوورەوە بۆ ئەنجامدانی وێنەیەک لەسەر فیلمی هەستیاری ناوەوەی. زۆر گرنگە ئەو برە ڕووناکییە بە پێی پێویستی بێت، هەر بۆیەش ئامرازەکانی کامیرایان زیاد کردووە هەر بۆ کۆنترۆڵ کردنی ئەو برە ڕووناکییە تا بتوانرێ بەهۆیەوە وێنەی ڕێکمان دەست بکەوێ.

ڕووناکی لەمیانی هاوێنەوە دەچێتە ناو کامیرا، کە بریتییە لە چەند پارچە شووشەیەکی قۆقز و قۆپاو بەشێوەیەکی تایبەتی لەناو لوولەکێک دانراون تا وێنە بەرێکی لەسەر فیلمی هەستیاری ناو کامیراکە ئەنجام بدەن.

کامیرا چەندین جۆرە کۆنترۆڵیان هەیە، بگرە کامیرایەکی سادەو ساکار کە هێندە ماندوو بوونی ناوێ دەتوانی وێنەی گونجاوی لەبەر ڕووناکی تەواو پێ بگری، بەڵام بەکامیرای پێشکەوتوو کە کۆنترۆڵی زیاتری تێدایە دەتوانی لەبەر ڕووناکی کزو حاڵەتی زۆر جۆراوجۆردا بە چەندین بار وێنەی ڕێک و جوانی پێ بگری، بەمەرجێ شارەزایی تەواوت لەسەری هەبێ و ڕووناکییەکان بەجوانی کۆنترۆڵ بکەی.

دیارکەری دیمەن

هەروەک لە ناوەکەیەوە دیارە، بریتییە لە پەنجەرەیەکی

بچووک لە میانیدا بەشێک لە دیمەنی بەرامبەر کامیرای پێ دیاری دەکرێت کە وێنەگر مەبەستیەتی وێنەی بگرێت. هەندێ کامیرا دیارکەری دیمەنی ڕاستەوخۆی هەیە وەک لە کامیرا کۆمپاکتەکان، هەندێکی تر لە میانی هاوێنەی کامیراوە لەگەڵ ئاوێنەیەکی (٤٥)ی دیمەنەکە دەبینرێ لە کامیرای ڕفلێکسدا، ئەو دیمەنەی وێنەی دەگیرێت بەهەمان شێوە بەدی دەکرێت بەر لە گرتنەکەی.

لە کامیرای ساکار و سادەدا وەک کامیرای کۆمپاکت دیارکەری دیمەن ڕاستەوخۆیەو جیایە لەگەڵ هاوێنەی کامیرا، بەدیارکەر ڕاستەوخۆ دیمەنەکە دەبینی، بەڵام هاوێنەش بەجیا وێنەکە دەگرێت، لەبەر ئەوەی دیارکەری دیمەن لەسەرەوەی هاوێنەیە، بۆیە هەندێ جیاوازیی لەنێوان ئەو دیمەنەی دەبینرێ لەگەڵ هەمان دیمەن کە دەگیرێ دەبێت، بەتایبەتی گەر بابەتەکە لە کامیراوە زۆر نزیک بێت جیاوازییەکە زۆر دەبێت و جۆرە هەڵەیەک ڕوودەدات، کە پێی دەگوترێ هەڵەی (پاراڵێکس)، لەناو وێنەگرەکان بەسەر قرتاندن، یان پەڕاندن باوە (بۆ نموونە: دەگوترێ ئاگات لێمان بێ سەرمان نەپەڕێنی لە وێنەکەدا). هەر لەمیانی دیارکەری دیمەندا چوار چێوەو هێڵی نیمچە ڕوون بەدی دەکرێ وەک ڕێبەرێکە بۆ وێنەگر تا بتوانی بەهۆیەوە دوورکەوێتەوە لە هەڵەی پاراڵێکس گەر بابەتەکەت لە (٢)م نزیکتر بوو.

ئەو کامیرانەی ڕفلێکسن ئەم گرفتە دروست ناکەن، چونکە لە میانی هاوێنەکانیانەوە دیارکەری دیمەن وێنەکە نیشان دەدات، بۆیە ئەوەی دەبینرێ هەمان شت لە وێنەکەدا دەردەچێت.

دیارکەری دیمەنی ڕاستەوخۆ	دیارکەری دیمەنی ڕفلێکس

کونی هاوێنە

کونی هاوێنە دەکەوێتە پێشەوەی کامیرا، لەجیاتی شووشەکانی هاوێنەی کامیرادا دانراوە، کۆنترۆڵی بڕی ڕووناکی دەکات کە دەچێتە ناو کامیرا بۆ ئەنجامدانی وێنە.

لە کامیرای پێشکەوتوودا ئەم کونە بە گوێرەی پێویستی وێنەگرو دۆخەکە گەورەو بچووک دەکرێتەوە. بۆ

نموونە: لە ڕۆژێکی هەورو ڕووناکی کزدا پێویستە کونی هاوێنە گەورە بکەیت و لە ڕۆژێکی زۆر ڕووناک و شوێنی زۆر ڕۆشندا کونی بچووکی هاوێنە بەکاربهێنی تا بڕی ڕووناکییەکە کەم بکەیتەوە.

ئەگەر کامیرایەکی ڕفلێکسی پێشکەوتوو هەبوو، تەماشای لوولەکی هاوێنەکە بکەی، دەبینی چەند نمرەیەک دانراون، نیشانەی گەورەکردن و بچووک کردنەوەی کونی هاوێنەن پێیان دەگوترێ (نمرەی- F) واتە ژمارە تیشکۆییەکان بەگشتی لە (f- 1.4) و (f- 2) دەست پێدەکات تا دەگاتە (f- 11) و (f- 16) و (f- 22).

تا ژمارەکان بچووک بن کونەکە گەورەتر دەبێت و زیاتر بواری بڕی ڕووناکی دەدات بچێتە ژوورەوە، بۆیە ئەو هاوێنانەی بچووکترین ژمارەی کونی هاوێنەیان بەسەرەوەیە وەک (f-1.4) زۆر بەهێزن و لە شوێنی زۆر کەم ڕۆشندا دەتوانرێ وێنەیان پێ بگیرێ. تا ژمارەکەش گەورەتر بێت کونەکە بچووکتر دەبێتەوە، بۆیە (f-22) بچووکترین کونی هاوێنەیە لەوانەی زۆر باون.

لەگەڵ ئەوەی کونی هاوێنە بۆ مەبەستی کۆنترۆڵ کردنی بڕی ڕووناکی بەکار دەهێنرێ، ئەوە بۆ مەبەستێکی تریش بەکاردێت گەر شارەزاییت پەیداکرد، ئەویش بۆ گۆڕینی قووڵی مەیدانی وێنەکەیە، قووڵی مەیدانیش بریتییە لەو ڕووبەرە لە پێشەوە تا باکگراوند کە گشت شتەکانی لە وێنەکەدا بەڕێکی دەربچن و فۆکەس بن، یان دەتوانین بڵێین نزیکترین خاڵ بۆ کامیرا تا دەگاتە دوورترین خاڵ کە شتەکان بە ڕێکی و جوانی وێنەیان دەربچێت. دیسانەوە گەر تەماشای سەر لوولەکی هاوێنە بکەی دەبینی پێوەرێکی لەسەرە بۆ زانینی قووڵی مەیدان دانراوە، لەلای ڕاست و لەلای چەپ ژمارەکانی کونی هاوێنە دووبارە نووسراون کە دەکەونە بەرامبەر سکێڵی

یان پێوەری ماوە. هەر ژمارەیەک دوو دووری نیشان دەکات، جیاوازی نێوان ئەو دوو دوورییە بریتییە لە قووڵی مەیدان. بەگشتی دەبینی تا کونەکە گەورەتر بێت قووڵی مەیدان کەمەو تا کونەکە بچووکتر بکرێتەوە هێندە قووڵی مەیدان زیاتر دەبێت. بۆیە گەر بمانەوێ وێنەی پۆرتریتی مرۆڤێک بگرین تەنیا دەموچاوی کەسەکە جوان دەرچێت و پشتەکەشی لێڵ بێت، واتە فۆکەس نەبێت لەم حاڵەتە پێویستی کونی گەورەی هاوێنە بەکاربهێنرێ وەک (f-2) یا (f- 2-8)، بەڵام بۆ دیمەنی سروشتی بتەوێ دوورو نزیک ساف دەربچێت بچووکترین کونی هاوێنە وەک (f-16) و (f-22) بەکاربهێنە.

داخەر

داخەر وەک دەرگایەکە دەکرێتەوە و دادەخرێت لە ماوەیەکی زۆر کورتدا، کە بریتییە لە چەند بەشێکی چرکەدا، ڕێگا بەو ڕووناکییە دەدات کە لە میانی کونی هاوێنەی کامیراکەوە دێت ژوورێ بەر فیلمە کە دەکەوێت. لەسەر کامیرا دوگمەیەک هەیە بۆ داخەر (شەتەر) تەقاندن، لەگەڵ هەر شەتەر تەقاندنێک وێنەیەک دەگرێت. وەک چۆن کونی هاوێنە نمرە نمرە کراوە، ئەمیش هەمان شت بەڵام بەشێوەی ١٠٠٠، ٥٠٠، ٢٥٠، ١٢٥، ٦٠، .... تا دەگاتە (١١چرکە. هەر ژمارەیەک لەوانە نیشانەی بۆ نموونە ماوەی (١/١٠٠٠)ی چرکەیە. تێبینی ئەوەش بکە دەبینی هەر ژمارەیەک نیو هێندەی ئەوەی پێش خۆیەتی، ئەمەیان بۆ ئاسانکاری کۆنترۆڵ کردنی بڕی ڕووناکیان بەم شێوە داناوە. تا کونی بچووکی هاوێنە بەکاربێنی پێویستە خێرایی داخەر کەمتر بکەیتەوە، بۆ نموونە لەجیاتی کونی (f-8) لەگەڵ خێرایی (١٢٥) دەتوانی کونی (f-22) لەگەڵ خێرایی (30) بەکاربهێنی. خێرایی داخەر جگە لەوەی کۆنترۆڵی بڕی ڕووناکی پێ دەکرێ ئەوە سوودی ئەوەشی هەیە بەخێرایی بەرز دەتوانرێ جووڵەی پێ ببەستی، واتە گەر بتەوێ بابەتێکی بزۆک لەکاتی جووڵەدا وێنەی بگری، بە بەکارهێنانی خێراییەکی بەرزی داخەر جووڵەی دەبەستری و وێنەیەکی جوانی دەردەچێت.. هەروەها خێرایی بەرز وات لێ دەکات لەرزینی کامیرا لەدەست ڕوونەدات، یان کار لە وێنەکەت نەکات، چونکە لەخێرایی سست، یان نزمدا لەرزینی کامیرا کار لە ئاکامی وێنەکە دەکات وەک وێنەیەکی لێڵ دەردەچێت، جوانی و ڕێکی لە دەست دەدات.

پێوەندی نێوان ئەم دوو ئامرازە گرنگە کونی هاوێنەو داخەر زۆر گرنگە، کە هەردووکیشیان بۆ کۆنترۆڵ کردنی بڕی ڕووناکی دانراون، بەڵام زانینی بەکارهێنانیان بواری ئەوەت دەدات وێنەی جوان و شەنگ ئەنجام بدەی.

هەڵبەتە لە کامیرای پێشکەوتوودا بەتایبەتی لە جۆری (SLR) واتە تاک هاوێنەی ڕفلێکسدا ئەم پێوەندییە بە ئاسانی دەدۆزرێتەوە و بەهۆ لایت میتەرەوە بەکاردەهێنرێ، ئەمیش ئامرازێکە لەناو کامیرادا دانراوە بۆ پێوانەی بڕی ڕووناکی پێویست، دەستنیشانی کونی هاوێنە بەرامبەر بەخێراییەکی داخەر دەکات.

هەروەها لایت میتەریش هەیە بەجیاواز لە کامیرا جۆری دەستی بەکاردەهێنرێ بۆ هەمان مەبەست.

بەلایت میتەر ئێکسپۆزەری ڕاست و دروستت دەست دەکەوێ، بۆ ئاسانکاری کونەکانی هاوێنەش وا نمرە نمرە کراون کە هەر نمرەیەک نیو هێندەی نمرەی پێش خۆی بڕی ڕووناکی لێ دەگەڕێ بچێتە ژوورێ واتە (f-11) نیو هێندەی (f-8) ڕێگا دەدات و (f-8) نیو هێندەی (f-5-6) ئا بەم شێوەیە بەردەوام دەبێت. بۆیە دەکرێ لە جیاتی (f-11) لەگەڵ (1/125)ی چرکە (f-8) لەگەڵ (1/250) بەکاربێنین، یان (f-5-6) لەگەڵ (١/٥٠٠).

بە گوێرەی ئەو بابەتەی کە دەتەوێ وێنەی بگری دەتوانی دەستنیشانی خێرای گونجاوی داخەر بکەیت بۆ نموونە: گەر بتەوێ وێنەی ئۆتۆمبیلێک، یان ماتۆڕسکلێک لەکاتی ڕۆیشتنیاندا بەخێراییەکی مام ناوەندی بڕۆن پێویستیت بەخێرایی (١/٥٠٠)ی چرکە دەبێت بۆ ڕاگرتنی جووڵەکانیان و تا بەلێڵیش دەرنەچن، بۆ ئەم خێراییە لەوەیە کونی هاوێنەی (f-5-6) یا (f-4) گونجاوبن، لەم حاڵەتەدا دەبێ زۆر ئاگات لە بابەتەکەت بێت لە فۆکەس کردنی، چونکە قووڵی مەیدانت زۆر کەم دەبێت لەگەڵ ئەم دوو کونەدا، بەڵام بۆ چارەسەری ئەم گرفتە ئەوە چەندین جۆرە فیلم بەرهەم هێنراون کە هەستەوەریان زۆر بەرزە، دەتوانرێ لەگەڵیاندا کونی بچووکی هاوێنە بەکاربهێنرێ و بەمەش قووڵی مەیدانت زیاتر دەبێت و بە ئاسانتریش وێنەی گونجاوت دەست دەکەوێ.

فۆکەس کردن

ئەو کـامـیـرانەی پێـشکەوتوون، بەر لە وێنەگـرتن پێویستیان بە فۆکەس کردنی هاوێنەکانیان هەیە، ئنجا ئەم کـرداره چ بەدەسـتی وێنەگـر ئەنجـام بدرێ، واته بە مـانیـوەلێ یان کـامیـرا خـۆی بەشـێـوەی ئۆتۆمـاتیکی ئەنجامی بدات، واته بە ئۆتۆ فۆکەس.

به گـوێرەی دوورو نزیکی بابەتەکـه لە کـامیـراوه. له کامیرای ساکاردا پێویستیت بە فۆکەس کردن نابێت لەبەر ئەوەی هاوێنەی کـامیـراکه وا دانراوه که بگونجێ لەگەڵ زۆربەی بابەتی دوورو نیـمچـه نزیک، وێنەیەکی گـونجـاوت دەداتێ. لەم کـامـیـرانەدا کـونی هاوێنەو داخـەریش نەگـۆڕن، وا دانراونەتەوه کـه بەرزترین یا زۆرترین قووڵی مەیدانت پێ ببەخشن.

گـەر تەمـاشای سـەر لوولەکی هاوێنەی کـامـیـراکەت بکەی، دەبینی پلەپلە کـراوه سکێـڵی مـاوەکانی لەسـەر نووسـراوه، بە مـەترو فـوت بگره لە (٥٠و.)م تا دەگـاته (٥٥) واته بێ کۆتایی بۆ بابەتی دوور.

گەر بتـەوێ وێنەی بابەتێک لەوه نزیکتـر بگری، ئەوه وێنەکەی لێڵ دەردەچێت.

هەر جـۆره کـامیـرایەک بە سیسـتـەمێک کـۆنتـرۆڵی فـۆکـەس کردنی پێ دەکرێت، لە هەندێ کـامیـرای کە لە مـیـانی هاوێنەکانیـانەوه فـۆکەس کـردنت ئەنجـام دەدرێ ئەوه کـەی ببینیت وێنەی بـابەتەکـەت بەڕوونی لێـتـەوه دیاره، ئەوه هەمـان شت وێنەکـەی سـاف دەردەچێت و فۆکەس کردنەکەشی دروسته. لە هەندێ کامیرای تردا لە میانی دیارکەری دیمەندا لە ناوەڕاستەکەی لەتکەرێک لە میانی بازنەیەکی ڕووندا هەیه بابەتەکەت بۆ دەکات بە دوو لەتەوه گـەر فـۆکـەس نەبێت، بەڵام کە فـۆکـەس کـرا، ئەوه هەر دوو لەتەکـه دەبنەوه بەیەک پارچه. لە هەندێ کـامیـرای تردا مـایکۆ پریزم هەیه که وەک تۆڕێکی ڕوون لەجـیـانی دیارکـەری دیمەنەوه دیار دەبێت، گـەر وێنەی بابەتەکـەت فـۆکـەس نەکـرابێ ئەم تۆڕه بەزەقی دیار دەبێت، بەڵام بە فـۆکەس کـردنی بابەتەکه ئەم تۆڕه ون دەبێت و بابەتەکـه بە جـوانی لێـتـەوه دیار دەبێت و بەمەش فـۆکەس کردنەکه دروسته. لەو کـامیـرانەی کە ڕێنج فـایندەر (دیارکـەری مـاوه)یان هەیه، دوو وێنەی بەکـاردەهێنین، کـه بابەتەکـه فـۆکـەس دەکـرێ هەردوو وێنەکـه دەبن بەیەک وێنەو فـۆکـەس کـردنەکـه دروست دەبێت.